

Nr 26

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till Ruth Maria Erneberg m. fl.; given Stockholms slott den 19 december 1963.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen underställes riksdagens prövning *dels* (p. 1) ett ärende om livränta åt änka efter person, som avlidit till följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, *dels* (p. 2) ett ärende om livränta åt person, som skadats under militärtjänstgöring, *dels* (p. 3) ett ärende om livränta åt person, som skadats vid olycka, som haft visst samband med krigsmaktens verksamhet, *dels ock* (p. 4—5) två ärenden om livräntor åt personer, som skadats till följd av trafik med kronans fordon.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19
december 1963.*

Närvarande:

Statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och civildepartementen anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, följande.

1.

Försäljaren T. S. Erneberg, som var född den 18 maj 1896, avled den 6 december 1962 till följd av lungsjukdom, efterlämnande hustrun *Ruth Maria Erneberg*, född den 16 juli 1893. Äktenskapet hade ingåtts den 10 november 1923. Under militärtjänstgöring år 1918 hade Erneberg insjuknat i lungsjukdom och åtnjutit ersättning för sjukdomen enligt 1909 års militärsättningsförförordning. Enligt uttalande av riksförsäkringsverkets läkare föreligger samband mellan den under militärtjänstgöringen ådragna sjukdomen och Ernebergs död.

Jämlikt 4 § 3 mom. i 1909 års militärsättningsförförordning kan, då fråga är om skada som yppats före år 1919, ersättning på grund av dödsfall utgå endast om skadan medfört döden inom två år från olycksfallet eller från det sjukdomen blev känd. Som villkor för livränta till änka gäller därjämte, att äktenskapet skall ha slutits före den tidpunkt då skadan uppkom.

Riksförsäkringsverket har i skrivelse den 3 oktober 1963 — med förmälan att Ruth Erneberg på grund av nämnda bestämmelser icke kunnat tillerkännas ersättning i anledning av makens död — hemställt att livränta ändock måtte beredas henne. I samband härmed har verket anfört i huvudsak följande.

Vid äktenskapets ingående uppbar mannen livränta efter en till två tredjedelar bedömd nedsättning av arbetsförmågan. I ett i december 1923 utfärdat läkarintyg är angivet, att mannen sysslade med agenturgöromål, att hans tillstånd var rätt gott, att sjukdomen ansågs vara stillastående och att han antogs kunna utföra mycket lätt arbete. Senare synes arbetsförmågan ha ökat. Sålunda blev han tillerkänd livränta för tiden 1 januari 1946—6 augusti 1954 efter blott 20 procent nedsättning i arbetsförmågan. Efter sistnämnda dag uppbar han dock livränta beräknad efter förlust av arbetsförmågan intill sin död. Ruth Erneberg har uppgett, att hon bebor en två-

rumslägenhet, för vilken hyran är 210 kronor för månad, men att hon hyr ut ett av rummen för 90 kronor för månad, varför hennes bostadskostnad är 120 kronor för månad. Hon uppbär folkpension i form av ålderspension, som för tiden december 1962—juni 1963 utgått efter ett årsbelopp av 3 325 kronor; årsbeloppet har därefter höjts med 75 kronor. Därtill utgår kommunalt bostadstillägg med 1 350 kronor för år. Om Ruth Erneberg varit berättigad till änkelivränta enligt 1909 års militärsättningsförordning skulle livräntan ha utgjort 1 800 kronor för år. En sådan livränta skulle dock ha föranlett minskning av folkpensionen så till vida att den från och med juli 1963 gällande förhöjningen av folkpensionen skulle ha bortfallit. Det kommunala bostadstillägget skulle därjämte till och med juni 1963 ha minskats med 527 kronor för år och därefter med 70 kronor för år. Om livränta beviljas Ruth Erneberg, skulle sålunda sammanlagda årsbeloppet av förmåner för tiden från makens död till och med juni 1963 stiga från 4 675 kronor till $(3\,325 + 1\,350 + 1\,800 - 527 =)$ 5 948 kronor och för tiden därefter från 4 750 till $(3\,325 + 1\,350 + 1\,800 - 70 =)$ 6 405 kronor. De föreliggande författningsenliga hindren för livränta till efterlevande maka finns ej beträffande fall, där gällande militärsättningsförordning är tillämplig. Efter beslut av riksdagen har Kungl. Maj:t tidigare i ett antal fall beviljat livränta till änka, vars make avlidit på grund av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, men som inte kunnat få livränta enligt äldre militärsättningsbestämmelser.

Av en den 8 mars 1963 dagtecknad ansökning om folkpension inhämtas att behållningen i bouppteckningen efter maken utgör 11 509 kronor, att vuxen bröstarvinge finns, att skifte ej skett samt att Ruth Erneberg ej haft inkomst av arbete de senaste tolv månaderna och ej utför arbete.

Departementschefen

Med hänsyn till Ruth Maria Ernebergs ålder och ekonomiska förhållanden samt till äktenskapets långvarighet och omständigheterna i övrigt anser jag skäligt, att livränta tillerkännes henne enligt riksförsäkringsverkets förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Ruth Maria Erneberg må från anslaget Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m. för tiden från och med den 6 december 1962 utbetalas livränta jämlikt 1909 års militärsättningsförordning, bestämd enligt grunderna i 1950 års omregleringsförordning med däri vidtagna ändringar; dock beträffande förfluten tid med avdrag för belopp, varmed ålderspensionen och det kommunala bostadstillägget skolat minskas, där est ersättning utgått enligt militärsättningsförordningen.

2.

Den 22 juli 1948 inträffade vid hemtagning av ett ankare ombord på en vedettbåt en olyckshändelse, varvid värnpliktige *U. O. I. Hedberg* ådrog sig

svåra brottsskador å vänstra underarmen. Olyckan förorsakades av att en säkerhetsspärr på ankarspelet icke fungerade vid tillfället.

Genom särskilda beslut den 13 januari 1950, den 20 mars och den 6 november 1953, den 3 februari 1956 och den 9 januari 1959 har Kungl. Maj:t medgivit att till Hedberg finge utbetalas viss ersättning, bland annat livränta för tiden till och med den 6 maj 1963. Livräntan har senast beräknats efter en invaliditetsgrad av 10 procent och en årlig inkomst av 5 100 kronor samt har — sedan från riksförsäkringsverket utgående livränta, 20 kronor i månaden, avdragits — utgått med ett månatligt belopp av 22 kronor 50 öre.

Försvarets civilförvaltning har i skrivelse den 3 september 1963 — med förmälan att riksförsäkringsverket tillerkänt Hedberg livsvarig livränta efter en invaliditet av 10 procent — efter att ha inhämtat yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd gjort framställning om livsvarig livränta åt Hedberg från och med den 7 maj 1963 med 22 kronor 50 öre i månaden.

Genom beslut den 27 september 1963 medgav Kungl. Maj:t att till Hedberg finge för tiden den 7 maj 1963—den 30 juni 1964 utbetalas livränta enligt civilförvaltningens förslag. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden därefter.

Departementschefen

Kronan är ersättningsskyldig för den skada som drabbat Hedberg. Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1964 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livsvarig. För Hedbergs återstående livstid bör livränta utgå enligt civilförvaltningens förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget
Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av
förenämnda olyckshändelse till U. O. I. Hedberg utgå livs-
varig livränta från och med den 1 juli 1964 med 22 kronor
50 öre för månad.

3.

Den 3 juni 1942 skadades *K. O. L. Hansson*, född den 12 maj 1929, av en exploderande handgranat. Granaten hade Hanssons skolkamrater samma dag hittat på ett fält, som militär personal använt vid övningar i handgranatkastning. Hansson, som till yrket är metallarbetare, förde år 1952 talan mot kronan om ersättning på grund av skadan. Genom lagakraftvunnen dom den 14 januari 1955 förpliktades kronan att till Hansson utge ojämkad ersättning för förlorad arbetsförtjänst samt för sveda och värk m. m. Hansson, som till följd av olyckan ådragit sig viss lindrig invaliditet, yrkade sedermera hos Kungl. Maj:t ersättning för förlorad arbetsförtjänst, för lyte och men samt för sveda och värk m. m. ävensom livränta. Genom beslut den 26 maj

1961 medgav Kungl. Maj:t att till Hansson finge på grund av skadan utbetalas bland annat livränta efter 15 procents invaliditet till och med den 31 maj 1962.

Försvarets civilförvaltning har i skrivelse den 30 april 1963, efter att ha inhämtat yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, avgivit förslag om livsvarig livränta m. m. åt Hansson och därvid anfört i huvudsak följande.

Hansson hade yrkat fortsatt livränta för tiden den 1 juni 1962—den 31 maj 1964 efter en invaliditet av 15 procent med 700 kronor per kvartal. Hanssons årsinkomst hade uppgivits vara 19 136 kronor. Riksförsäkringsverket hade den 6 november 1962 uttalat, att Hansson, därest verket haft att utgiva livränta till honom, skulle tillerkänts livsvarig livränta från och med den 1 juni 1962 efter en invaliditetsgrad av 10 procent. Hansson hade godkänt denna grund för livräntan med vissa reservationer för försämring och dylikt. Skadan syntes icke inverka så hindrande på arbetsförmågan att Hansson måste vidkännas minskning av med arbetet förenade löneförmåner. Civilförvaltningen hemställde, att Kungl. Maj:t måtte tillerkänna Hansson livsvarig livränta från och med den 1 juni 1962 med 1 200 kronor för år till fyllda 67 år och därefter med 600 kronor för år.

Genom beslut den 31 maj 1963 medgav Kungl. Maj:t att till Hansson finge utbetalas livränta för tiden den 1 juni 1962—den 30 juni 1964 enligt civilförvaltningens förslag. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden därefter.

Departementschefen

Kronan är ersättningskyldig för den skada som drabbat Hansson. Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1964 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livsvarig. För Hanssons återstående livstid bör livränta utgå enligt civilförvaltningens förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget
Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av
förenämnda olyckshändelse till K. O. L. Hansson utgå livs-
varig livränta från och med den 1 juli 1964 till dess Hansson
uppnår 67 års ålder med 1 200 kronor för år och för tiden
därefter med 600 kronor för år.

4.

Den 24 maj 1957 påkörde en kronan tillhörig buss bakifrån en av dåvarande chauffören *H. Ingwes* ägd och förd skåpbil. Härvid ådrog sig Ingwes, som är född den 6 september 1916, kroppsskada, varjämte skador uppkom på fordonen. Ingwes skada har föranlett längre tids arbetsförmåga och

bestående invaliditet, vilken enligt läkarintyg och sakkunnigutlåtande beräknas till 25 procent.

Försvarets civilförvaltning har i skrivelse den 20 november 1962 och den 20 augusti 1963, efter att ha inhämtat yttrande från medicinalstyrelsen och försvarets skaderegleringsnämnd, avgivit förslag om ersättning åt Ingwes, som numera bytt yrke och är bilförsäljare. Därvid har civilförvaltningen, som ansett kronan ersättningsskyldig för de Ingwes åsamkade skadorna, tillstyrkt att Ingwes tillerkändes livsvarig livränta efter en beräknad årsinkomst av 20 000 kronor och en invaliditetsgrad av 25 procent. Livräntan borde minskas till hälften för tiden efter det Ingwes fyllt 67 år, varjämte avdrag borde göras med 25 procent av den ersättning, Ingwes erhållit eller kunde komma att erhålla från allmän sjukkassa/försäkringskassa.

Kungl. Maj:t medgav genom beslut den 8 november 1963 att till Ingwes finge utbetalas bland annat livränta för tiden den 1 januari 1961—den 30 juni 1964 enligt civilförvaltningens förslag. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden därefter.

Departementschefen

Kronan är ersättningsskyldig för den skada som drabbat Ingwes. Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1964 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livsvarig. För Ingwes återstående livstid bör livränta utgå enligt civilförvaltningens förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olyckshändelse till H. Ingwes utgå livsvarig livränta från och med den 1 juli 1964 till dess Ingwes uppnår 67 års ålder med 5 000 kronor för år och för tiden därefter med 2 500 kronor för år, dock med avdrag av 25 procent av den ersättning som Ingwes kan komma att erhålla från allmän försäkringskassa.

5.

Vid en sammanstötning den 11 september 1952 mellan en kronan tillhörig bil och en privat motorcykel skadades *Dora Ringström*, som medföljde på motorcykeln. Genom lagakraftvunnen dom fälldes föraren av kronans bil till ansvar för vårdslöshet i trafik. De skador *Dora Ringström* ådrog sig medförde långvarig sjukhusvistelse och invaliditet.

Genom särskilda beslut den 27 augusti 1954, den 9 maj 1958 och den 21 oktober 1960 har Kungl. Maj:t medgivit att till *Dora Ringström* finge på grund av skadan utbetalas viss ersättning bland annat livränta för tiden

till och med den 28 februari 1963, senast beräknad efter av riksförsäkringsanstalten angiven invaliditet av 50 procent och med ett belopp, utgörande hälften av den lön som under motsvarande tid utgick till befattningshavare i den löneklass Dora Ringström tillhörde jämte kallortstillägg.

Riksförsäkringsverket har i yttrande den 28 december 1962 uttalat, att verket för tiden efter den 28 februari 1963 bedömde Dora Ringströms invaliditet till 40 procent under hennes återstående livstid.

Försvarets civilförvaltning har i skrivelse den 26 mars 1963, efter att ha inhämtat yttrande av försvarets skaderegleringsnämnd, avgivit förslag om livsvarig livränta åt Dora Ringström. Civilförvaltningen har därvid bl. a. anfört, att Dora Ringström, som är född den 16 juli 1927, yrkat fortsatt livränta efter 50 procent, att hon är vårdbiträde vid Piteå stads ålderdomshem med halvtidstjänstgöring samt att hennes chef upplyst att det icke finns någon möjlighet att genom intensifiering av Dora Ringströms arbete utta mer än halvtidsprestation av henne. Civilförvaltningen har ansett att livränta till Dora Ringström skäligen bör utgå med förslagsvis 6 000 kronor per år till fyllda 67 år och med 3 000 kronor per år för tiden därefter under Dora Ringströms återstående livstid.

Genom beslut den 19 april 1963 medgav Kungl. Maj:t att livränta finge utbetalas för tiden den 1 mars 1963—den 30 juni 1964 med 6 000 kronor för år. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden därefter.

I förnyad skrivelse den 1 oktober 1963 har civilförvaltningen, efter inhämtande av nytt yttrande från skaderegleringsnämnden, anfört i huvudsak följande. Dora Ringström har numera genom sin förenämnde chef meddelat, att hennes månadslön (lönegrad 5, löneklass 8) under år 1962 utgått med hälften av 1 259 kronor och under år 1963 med hälften av 1 300 kronor ävensom hemställt om reglering av hennes fordran i anledning härav. Dora Ringström har uppgivit, att det på grund av skadan icke är möjligt för henne att fullgöra mer än halvtidstjänst eller på annat sätt kompensera sig för inkomstförlusten. Detta har bekräftats av hennes chef. Skaderegleringsnämnden har visserligen icke funnit skäl tillstyrka högre livränta än den som nu utgår. Civilförvaltningen vill emellertid — med frånträdande av sitt tidigare förslag — tillstyrka livränta från och med den 1 mars 1963 beräknad efter samma grunder som i Kungl. Maj:ts beslut den 21 oktober 1960, nämligen efter en invaliditet av 50 procent och den lön som åtnjutes av befattningshavare i den löneklass, Dora Ringström tillhör, jämte kallortstillägg.

Departementschefen

Kronan är ersättningskyldig för den skada som drabbat Dora Ringström. Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1964 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livs-

varig samt att Dora Ringström på grund av skadan icke kan fullgöra mer än halv tjänstgöring och icke erhåller mer än halv lön från sitt arbete. Hon bör därför erhålla livränta efter en invaliditetsgrad av 50 procent. Som inkomstunderlag bör läggas hennes nuvarande inkomst, vilken uppgår till 1 300 kronor i månaden eller 15 600 kronor om året. Livräntan bör nedsättas till hälften, när Dora Ringström fyller 67 år.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olyckshändelse till Dora Ringström utgå livsvarig livränta från och med den 1 juli 1964 till dess Dora Ringström uppnår 67 års ålder med 7 800 kronor för år och för tiden därefter med 3 900 kronor för år.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

S. Lindow